

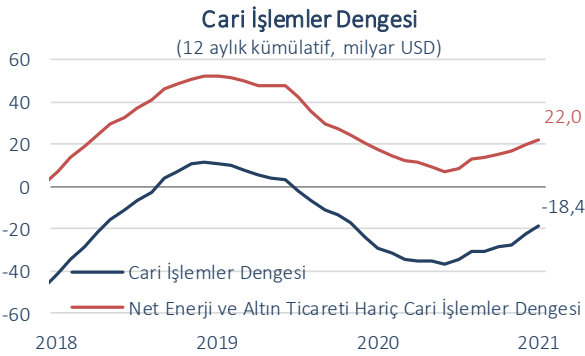


Dış ticaret açığı Eylül'de %47,5 daraldı.

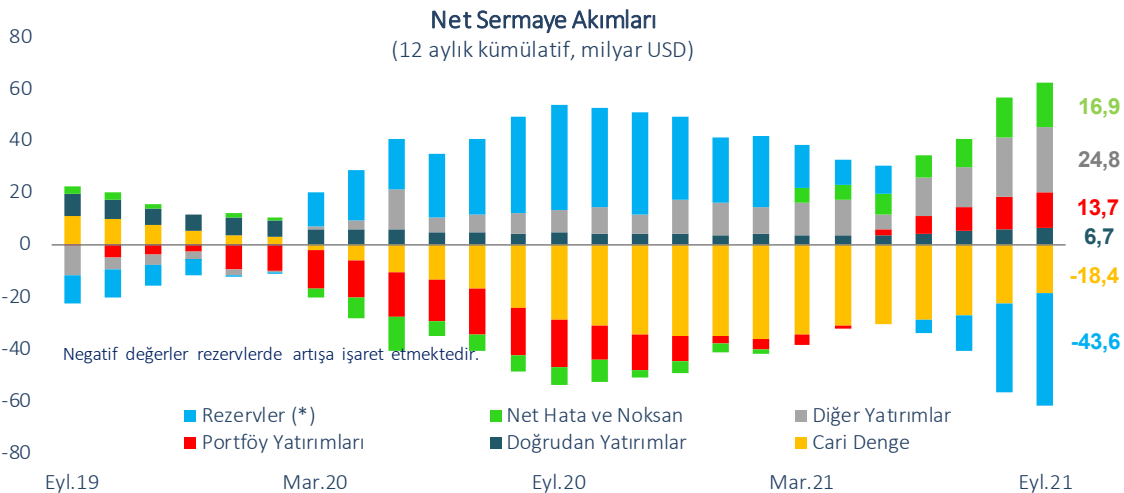
TÜİK verilerine göre Eylül ayında ihracat yıllık bazda %30 oranında hızlı genişleyerek 20,8 milyar USD ile aylık bazda tarihi zirvesine çıkarken, ithalat %11,9 artarak 23,3 milyar USD oldu. Böylece, Eylül'de dış ticaret açığı yıllık bazda %47,5 daralarak 2,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Yılın ilk 9 aylık döneminde de dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla %14,6 azalarak 32,4 milyar USD seviyesine geriledi. Ocak-Eylül 2020 döneminde %75,8 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yılın aynı döneminde %83,3 düzeyine yükseldi.

Eylül'de cari işlemler hesabı 1,7 milyar USD fazla verdi.

Geçtiğimiz yıl Eylül ayında 2,3 milyar USD açık veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı ayında 1,7 milyar USD fazla verdi. Bu gelişmede, ihracattaki olumlu performansa bağlı olarak dış ticaret açığında kaydedilen daralmanın yanı sıra taşımacılık ve turizm gelirlerindeki yükseliş paralelinde net hizmet gelirlerinin geçen yılın aynı ayına göre 1,9 milyar USD artması etkili oldu. Eylül ayında yaklaşık 3 milyar USD düzeyinde gerçekleşen net seyahat gelirleri, Ocak-Eylül döneminde yıllık bazda %120 artarak 13,3 milyar USD oldu.



Yılın ilk dokuz ayında, yıllık bazda %58,5 oranında daralan cari açık 11,7 milyar USD oldu. 12 aylık kümülatif cari açık Eylül'de 18,4 milyar USD ile bir yıldan uzun sürenin en düşük seviyesine geriledi. Net enerji ve altın ithalatı hariç 12 aylık cari denge ise Eylül ayı itibarıyla 22 milyar USD fazla verdi.

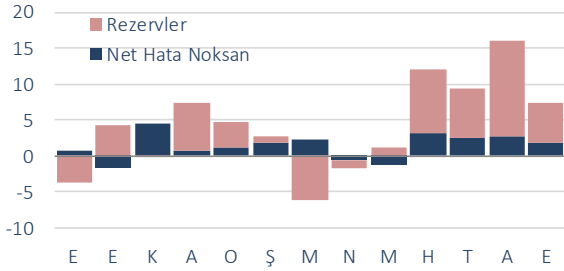


Kaynak: TCMB, TÜİK, Datastream

Rezerv varlıklar 5,6 milyar USD arttı.

Eylül ayında rezerv varlıklar 5,6 milyar USD artarken, Ocak-Eylül dönemindeki rezerv artışı 32,8 milyar USD'ye ulaştı. Net hata ve noksan kaleminde Eylül'de 1,8 milyar USD sermaye girişi yaşandı. Böylece, net hata ve noksan kaleminde yılın ilk 9 ayında kaydedilen giriş 13,5 milyar USD'ye ulaştı. Geçtiğimiz yılın aynı döneminde söz konusu kaleminde 7,8 milyar USD tutarında sermaye çıkışı olmuştu.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

**Beklentiler...**

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Ekim'de yıllık bazda %20,2 artan ihracat hacmi, Eylül ayının ardından Ekim'de de 20,8 milyar USD ile tarihi yüksek seviyelerinde gerçekleşti. Bu dönemde, ithalat hacmi de %13 artarak 22,3 milyar USD oldu. Geçen yıl gerçekleştirilen yüksek altın ithalatının ardından bu yılın ilk aylarında yapılan düzenleme ile altın ithalatının zorlaştırılmasının da etkisiyle toplam ithalat hacminin daha ilımlı arttığı, bu çerçevede dış ticaret açığının daraldığı görülüyor. Bu gelişmenin yanı sıra turizm ve taşımacılık gelirlerindeki toparlanmanın ödemeler dengesi üzerindeki olumlu etkisinin bir süre daha hissedilmeye devam edeceğini, öte yandan küresel emtia fiyatlarındaki yükselişin önümüzdeki dönemde cari açık üzerinde yukarı yönlü risk oluşturmayı sürdüreceğini öngörüyoruz. Bu çerçevede, 2020 yılsonunda %4,9 düzeyinde gerçekleşen cari açığın GSYH'ye oranının 2021 yılsonunda Orta Vadeli Program'da yer alan %2,6 öngörüsüne yakınsayacağını tahmin ediyoruz.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Eylül 2021	Ocak - Eylül 2020	2021	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	1.652	-28.313	-11.738	-58,5	-18.444
Dış Ticaret Dengesi	-1.023	-29.350	-20.312	-30,8	-28.825
Hizmetler Dengesi	3.674	7.808	16.918	116,7	20.648
Seyahat (net)	2.983	6.037	13.282	120,0	16.425
Birincil Gelir Dengesi	-1.037	-6.793	-9.140	34,6	-11.160
İkincil Gelir Dengesi	38	22	796	3.518,2	893
Sermaye Hesabı	-2	-25	-62	148,0	-73
Finans Hesabı	3.406	-36.164	1.716	-	-1.657
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.086	-3.187	-5.600	75,7	-6.730
Portföy Yatırımları (net)	-1.219	16.795	-6.443	-	-13.673
Net Varlık Edinimi	535	1.669	455	-72,7	1.688
Net Yükümlülük Oluşumu	1.754	-15.126	6.898	-	15.361
Hisse Senetleri	62	-5.657	-1.316	-76,7	86
Borç Senetleri	1.692	-9.469	8.214	-	15.275
Diğer Yatırımlar (net)	122	-7.138	-19.041	166,8	-24.826
Efektif ve Mevduatlar	-714	-13.079	-9.936	-24,0	-15.739
Net Varlık Edinimi	-794	3.576	2.614	-26,9	-1.997
Net Yükümlülük Oluşumu	-80	16.655	12.550	-24,6	13.742
Merkez Bankası	-8	12.496	4.761	-61,9	4.926
Bankalar	-72	4.159	7.789	87,3	8.816
Yurt Dışı Bankalar	-373	2.941	6.186	110,3	9.273
Yabancı Para	392	-1.208	5.112	-	8.185
Türk Lirası	-765	4.149	1.074	-74,1	1.088
Yurt Dışı Kişiler	301	1.218	1.603	31,6	-457
Krediler	415	6.159	-258	-	-2.523
Net Varlık Edinimi	79	-771	2.109	-	499
Net Yükümlülük Oluşumu	-336	-6.930	2.367	-	3.022
Bankacılık Sektörü	-745	-1.515	-2.457	62,2	-2.734
Bankacılık Dışı Sektörler	540	-4.944	4.995	-	5.869
Ticari Krediler	404	-220	-2.511	1.041,4	-224
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	17	2	2	0,0	-2
Rezerv Varlıklar (net)	5.589	-42.634	32.800	-	43.572
Net Hata ve Noksan	1.756	-7.826	13.516	-	16.860

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

İlkim Bengisu Tuncer
Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.